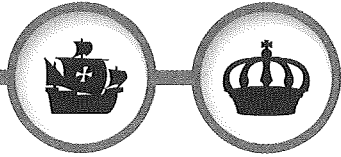

thema 3 – Opstand en een nieuw land

👑 tijd van ontdekkers en hervormers 👑 tijd van regenten en vorsten

Samenvatting

In de tijd van ontdekkers en hervormers begint de oorlog tegen Spanje en strijden de geuzen voor vrijheid.

In de tijd van regenten en vorsten wordt aan het einde van de Opstand de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden erkend.

👑 les 1 – Willem van Oranje

Nederland hoorde bij het keizerrijk van Karel V en bestond uit vijftien gewesten. Willem van Oranje groeide op aan het hof van Karel V, samen met Filips II. Toen Filips II koning van Spanje was, werd Willem zijn raadsman. Willem werd prins van Oranje en stadhouder. Filips was katholiek en liet protestanten opsluiten en vermoorden. Hij verhoogde de belastingen in de gewesten om de protestanten te straffen. Tijdens de Beeldenstorm sloegen armen en protestanten beelden in kerken kapot. Zo'n hekel hadden ze aan katholieken. Willem leidde de Opstand tegen Filips.

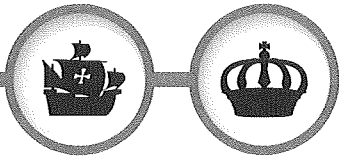
👑 les 2 – De Opstand

Om de Opstand te stoppen, stuurde Filips de hertog van Alva. Die begon de Raad der Beroerten: een rechtbank voor iedereen die meedeed aan de Beeldenstorm. Omdat veel mensen de doodstraf kregen, noemden ze het de Bloedraad. Edelen waren woedend en vroegen mensen mee te vechten. Ze noemden zich de geuzen. De eerste overwinning was bij Den Briel. In plaatsen waar nu meer protestanten woonden, werden katholieken verjaagd en andersom. De Nederlanden werden in tweeën gesplitst: katholieken in het zuiden bleven trouw aan Filips, protestanten in het noorden wilden vrijheid. Filips beloofde geld aan degene die Willem pakte en Willem werd vermoord. De noordelijke gewesten vormden een bijzonder bestuur zonder koning: de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

thema 3 – Opstand en een nieuw land

👑 tijd van ontdekkers en hervormers 👑 tijd van regenten en vorsten

Samenvatting

👑 les 3 – De Zilvervloot

Tijdens de oorlog tegen Spanje handelde men met verre landen. De spullen werden met een vloot van schepen vervoerd. De vloot werd ook gebruikt om de handelsvloot van de vijand in te pikken. Dit heette kaapvaart. De kaperkapitein kreeg dan een kaperbrief van de regering met de opdracht andere schepen te overvallen. Een keer per jaar vervoerden de Spaanse schepen spullen en verdiend en veroverd zilvergeld van Amerika naar Spanje met de Zilvervloot. Kaperkapitein Piet Heyn veroverde deze Zilvervloot. De buit was enorm: Spaanse matten, goud, appeltjes van oranje en nog veel meer. Met de buit kon de oorlog tegen Spanje betaald worden en zo had Spanje juist geen geld meer.

👑 les 4 – Vrede na 80 jaar

De Republiek werd door andere landen niet erkend, omdat er geen koning was. Het waren gewesten, maar ze werkten wel samen. Ze gingen als één land met het buitenland om en voerden samen oorlog. Toen Antwerpen bezet werd door Spanje was dat goed voor de Republiek. Handelaren kwamen nu via zee naar Amsterdam. De Zeven Nederlandse gewesten kregen een stadhouder: prins Maurits. Hij was ook legeraanvoerder. In 1648 werd de Vrede van Münster getekend in de Duitse stad Münster. Er stond in dat de Republiek de protestantse godsdienst had. Katholiek zijn mocht, maar niet zo openlijk als protestant zijn. Zuidelijke gewesten, zoals Limburg, Brabant en Zeeuws-Vlaanderen, hoorden nu bij de Republiek. De oorlog duurde tachtig jaar, drie generaties lang.

1566 Beeldenstorm

1584 Willem van Oranje wordt vermoord

1628 de verovering van de Zilvervloot door Piet Heyn

1648 Vrede van Münster

1568 – 1648 de Opstand

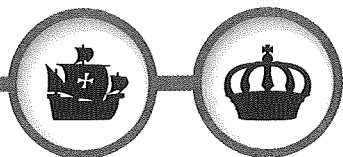
1500

1600

1700

thema 3 – Opstand en een nieuw land

👑 tijd van ontdekkers en hervormers 👑 tijd van regenten en vorsten

Begrippen

👑 les 1 – Willem van Oranje

Willem van Oranje
Willem van Oranje nam het op voor de protestanten en kwam in opstand tegen Filips II.

Filips II
Filips II was koning van Spanje en heer der Nederlanden. Hij dwong mensen om katholiek te zijn.

Karel V
Karel V was keizer van bijna heel Europa. Hij verdeelde zijn rijk in gewesten.

het gewest
Een gewest is een deel van een land met een eigen bestuur.

de stadhouder
Een stadhouder had namens de koning de leiding over een gewest.

de katholiek
Een katholiek heeft een bepaald soort christelijk geloof. De paus is de baas van hun kerk.

de protestant
Een protestant heeft een christelijk geloof. In zijn kerk is er geen paus als baas.

de Beeldenstorm
Bij de Beeldenstorm vielen armen en protestanten de katholieke kerken aan en vernielden beelden.

de ketter
Een ketter was de scheldnaam voor protestanten, die volgens Filips II het verkeerde geloof hadden.

👑 les 2 – De Opstand

de hertog van Alva
De hertog van Alva werd door Filips II naar de Nederlanden gestuurd om de Opstand te stoppen.

de Bloedraad
De rechtbank voor iedereen die mee had geholpen aan de Beeldenstorm.

de geuzen
De geuzen waren groepen vechtende mannen die tegen de Spaanse koning Filips II vochten.

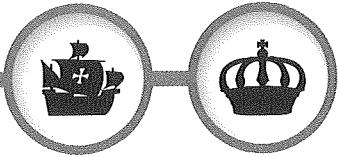
de verovering van Den Briel
Bij de verovering van Den Briel wonnen de geuzen voor het eerst van de Spanjaarden.

de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden
De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden was het bestuur van de zeven noordelijke gewesten.

>

thema 3 – Opstand en een nieuw land

👑 tijd van ontdekkers en hervormers 👑 tijd van regenten en vorsten

Begrippen

👑 les 3 – De Zilvervloot

de vloot

Schepen die bij elkaar liggen of samen varen, vormen met elkaar een vloot.

de kaapvaart

De kaapvaart is het veroveren van de handelsvloot van de vijand, met toestemming van de regering.

de Spaanse mat

Een Spaanse mat is een oud Spaans zilveren geldstuk.

de Zilvervloot

De Zilvervloot was de Spaanse vloot die kostbaarheden vanuit Amerika naar Spanje bracht.

de kaperkapitein

Een kaperkapitein is de baas op een schip dat de handelsvloot van een vijand gaat veroveren.

Piet Heyn

Hij was de baas van de Nederlandse oorlogsvloot en veroverde de Spaanse Zilvervloot.

de kaperbrief

Een brief waarmee de regering toestemming geeft voor de kaapvaart.

👑 les 4 – Vrede na 80 jaar

prins Maurits

Maurits was de zoon van Willem van Oranje. Hij was stadhouder en een hele goede legeraanvoerder.

de legeraanvoerder

De baas van een leger die vertelt wat de soldaten moeten doen.

het bestand

Een bestand is een wapenstilstand. Het is oorlog, maar mensen spreken af een poos niet te vechten.

de Vrede van Münster

Met het tekenen van het verdrag van Münster kwam er een einde aan de Tachtigjarige Oorlog.

de schuilkerk

Een schuilkerk was een verborgen kerk van de katholieken.